

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม อำเภอกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 สรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม อำเภอกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม อำเภอกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม อำเภอกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม อำเภอกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. สภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม ก่อนการพัฒนา

มีการปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย โดยมีการปฏิบัติด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการช่วยเหลือและการส่งต่อ มีการปฏิบัติในน้อยสุด

2. การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม
ดำเนินการ โดยจัดอบรมครูจัดการศึกษาครูงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดระบบการนิเทศติดตาม ช่วยเหลือครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบครบวงจร ชี้แจงและทำความเข้าใจกับครูผู้รับผิดชอบในการคัดกรอง นักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้น ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนยางคำพิทยาคมเป็นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกฝ่าย มีขั้นตอนการปฏิบัติและตรวจสอบการปฏิบัติทุกขั้นตอนเป็นระบบ ประเมินผลจากระดับชั้นเรียน ช่วงชั้น และระดับโรงเรียนตามลำดับ และเมื่อนำไปทดลองใช้ พบว่า มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ ส่วนด้านปัจจัยมีการปฏิบัติในระดับมาก

3. ความพึงพอใจ ต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม
โดยรวม อยู่ในระดับมาก การจัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่หลากหลายตรงเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม อำเภอกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า สภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีการปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเนื่องจาก หน่วยงานไม่ได้ให้ความสำคัญ ในการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนอย่างจริงจัง ตลอดจนบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องขาดความเข้าใจในกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับ เรื่องยศ อุดรศาสตร์ (2546 : 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยม จังหวัด

ขอนแก่น 104 โรงเรียน จำนวน 3,410 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา โดยภาพรวมทุกด้านในระดับน้อย และสมชาย พันธุ์ควนิษฐ์ (2551 : 54) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านเข็กน้อย การดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ ความร่วมมือของชุมชนไม่มีความต่อเนื่อง ความต้องการความดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านความยากจนและด้อยโอกาสมีมากที่สุด รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความตรงและความเหมาะสมมาก สอดคล้องกับ สุรพล เฟื่องแจ่ม (2544 : 74) ได้ทำการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมในระดับ ปานกลาง ผู้ปกครองนักเรียนมีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 จากการศึกษาความต้องการการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษานักเรียน พบว่า สถานศึกษาควรจัดประชุม/อบรมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแจ้งบทบาทและขั้นตอนการให้ข้อมูลข่าวสารและ การประสานงานกับโรงเรียน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบทบาทหน้าที่ผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแจ้งบทบาทและขั้นตอนการให้ข้อมูลข่าวสารและ การประสานงานกับโรงเรียน

2. การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม

ดำเนินการ โดยจัดอบรมครูจัดการศึกษางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดระบบการนิเทศติดตาม ช่วยเหลือครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบครบวงจร ซึ่งแจ้งและทำความเข้าใจกับครูผู้รับผิดชอบในการคัดกรอง นักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้น สอดคล้องกับ สมชาย พันธุ์ควนิษฐ์ (2551 : 54) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด

เพชรบูรณ์ พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียน มีการสร้างความสัมพันธ์แบบตระกูลแซ่ ได้เป็น อย่างดี ครูมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บ้าน วัด โรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเป็นอย่างดี การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4 (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาและพัฒนา รูปแบบการสร้าง ความเข้มแข็ง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โดยศึกษาโรงเรียนจำนวน 3 แห่ง ซึ่ง ผลการวิจัยพบว่า สภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง หลังเข้า ร่วมโครงการวิจัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับ “พยายาม” เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่ 1 มีปัญหาได้รับการแก้ไข (ผลจากการคัดกรอง เช่น ด้านความสามารถ สุขภาพ ครอบครัว ความปลอดภัย ฯลฯ) ตัวชี้วัดที่ 2 ซึมเศร้า (แยกตัวเองจากกลุ่ม รู้สึกว่าตัวเอง ไม่เป็นที่ยอมรับ ของสังคม) ตัวชี้วัดที่ 6 เพศศึกษา (มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เบี่ยงเบนทางเพศ) และตัวชี้วัด ที่ 14 ผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 1.00 ที่มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับ “สำเร็จ” นอกนั้นทุก ตัวชี้วัดมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับ “พยายาม”

3. ผลการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม เป็น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกฝ่าย มีขั้นตอนการปฏิบัติและตรวจสอบ การปฏิบัติ ทุกขั้นตอนเป็นระบบ ประเมินผลจากระดับชั้นเรียน ช่วงชั้น และระดับโรงเรียน ตามลำดับ และ เมื่อนำไปทดลองใช้ พบว่า มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง ด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ ส่วนด้านปัจจัยมีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับ สังคม แก้วสว่าง (2547 : 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเสสะเวชวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ระบบดังกล่าวสามารถ นำไปใช้ได้จริง กล่าวคือ มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มีขั้นตอนกระชับง่ายต่อการปฏิบัติ รวมทั้งมีคู่มือให้อ่านเข้าใจง่าย สามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้ดี ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่ได้พัฒนาแล้วยังเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงาน ของฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน บุคลากร ทุกส่วนทั้งภายในและนอกสถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็น บุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังนั้น มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้อง ปฏิบัติการเชิงรุกในการป้องกัน แก้ไขและพัฒนาเด็ก เพื่อให้สามารถต่อสู้เอาชนะภัยคุกคามเด็ก

และเยาวชนที่นับวันจะรุนแรงมากขึ้น สอดคล้องกับ ปฏิภาณ ทัฬหประยูร (2545 : 80-84) ได้รายงานการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง จังหวัดราชบุรี ผลการดำเนินการ พบว่า ผลการประเมินครู-อาจารย์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า ครู-อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ผลการประเมินครู-อาจารย์เกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินกิจกรรม เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครู-อาจารย์เกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินกิจกรรมเพื่อ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

4. ความพึงพอใจ ต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก กิจกรรมการส่งเสริมพัฒนานักเรียนหลากหลาย ตรงเป้าหมาย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สมชาย พันธุ์ควนิชัย (2551 : 54) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านแจ็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของ บ้าน วัด โรงเรียน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านแจ็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า บ้าน วัด โรงเรียน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านแจ็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ปฏิภาณ ทัฬหประยูร (2545 : 80-84) ได้รายงานการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง จังหวัดราชบุรี พบว่า ผลการประเมินครู-อาจารย์เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานของฝ่ายปกครองตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานของฝ่ายปกครองตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก วิจิต รุ่งศรีทอง (2546 : 253) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านบริหารจัดการ โดยบุคลากรใน โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากรใน โรงเรียนขนาดเล็ก แสดงว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการบริหารจัดการที่สูงกว่า

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางคำพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่าการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภาพรวมมีความพอใจในระดับมาก สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากร ชุมชนเกิดตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดกิจกรรมให้ชุมชนได้รับทราบข้อมูลดังกล่าวมากขึ้น

1.2 จากการวิจัย พบว่าวงจรการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยส่วนร่วมของทุกฝ่าย สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้เกิดผลจริง จึงควรนำสู่การปฏิบัติอย่างครบวงจร และทั่วถึงกลุ่มประชากร 100% เพื่อให้ทุกฝ่ายได้พัฒนาตนเองได้อย่างทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมวินัยแก่นักเรียนในโรงเรียนยางคำพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ป้องกัน และลดจำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อไป

2.2 ควรศึกษาพัฒนางานหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้ให้นักเรียนสร้างทางเลือกในการแสดงออกที่ถูกต้อง เหมาะสมต่อไป